

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลและการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล¹

ธัญญดา ตรีสินธุ์ไชย²

เมื่อสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่า นักลงทุนในธุรกิจขนาดเล็ก หรือขนาดกลางจึงมองหาช่องทางในการระดมทุนที่มีความสะดวกรวดเร็วโดยไม่ผ่านตัวกลาง และมีค่าใช้จ่ายต่ำ และเป้าหมายในการพัฒนาตลาดทุนประการหนึ่งก็คือ การสร้างโอกาสให้กิจการที่ต้องการทุนและมีศักยภาพสามารถระดมทุนได้โดยมีเครื่องมือหรือช่องทางระดมทุนที่หลากหลายเหมาะสมกับขนาดของกิจการ ตัวอย่างเช่น กิจการขนาดกลางหรือขนาดเล็ก (SMEs) หรือเพิ่งอยู่ในช่วงเริ่มต้น (startup) ซึ่งการระดมทุนสำหรับกิจการในลักษณะนี้อาจไม่ใช่เรื่องง่ายนัก หากต้องการกู้เงินทุนจากธนาคาร ธนาคารอาจปฏิเสธเนื่องจากกิจการยังไม่มีประวัติการดำเนินการ รายได้ก็ยังไม่แน่นอน สินทรัพย์ที่จะมาใช้เป็นหลักประกันอาจมีน้อย หรือหากจะระดมทุนจากตลาดทุนด้วยวิธีการออกเสนอขายหลักทรัพย์และนำหุ้นของบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ก็จะไม่เหมาะสมกับขนาดของกิจการและยุ่งยาก จากกรณีดังกล่าวผู้ประกอบการจึงต้องหาวิธีการในการระดมทุนเพื่อทำกิจการของตน โดยต้องเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และสามารถทำได้ง่ายโดยไม่จำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายมากนัก จึงก่อให้เกิดการระดมทุนแบบ Initial Coin Offering (ICO) กล่าวคือ เป็นการระดมทุนแบบดิจิทัลด้วยการเสนอขายโทเคนดิจิทัลผ่านระบบบล็อกเชนต่อสาธารณชนแทนการเสนอขายหุ้นในการระดมทุนแบบ Initial Public Offering (IPO) โดยผู้ระดมทุนจะเป็นผู้ออกโทเคนดิจิทัลเพื่อกำหนดสิทธิของบุคคลไม่ว่าจะเป็นสิทธิในการร่วมลงทุนในโครงการหรือกิจการใดๆ หรือสิทธิในการได้มาซึ่งสินค้าหรือบริการหรือสิทธิอื่นใด ทั้งนี้ นักลงทุนอาจซื้อโทเคนดิจิทัลเหล่านี้ด้วยเงินตราจริงหรือเงินเสมือนก็ได้ ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของการระดมทุนแบบ ICO เป็นรายกรณีไป เมื่อมีการระดมทุนแบบ ICO เกิดขึ้นจึงต้องกำหนดให้มีการกำกับและควบคุมการประกอบธุรกิจและการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล และเพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการดำเนินการ และป้องกันมิให้มีการกระทำการใดในลักษณะที่เป็นการหลอกลวงประชาชนหรือที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชญากรรม จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดการตราพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ. 2561 ขึ้น

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล และการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คนพร จิตต์จรูญเกียรติ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.พันธ์เทพ วิฑิตนันทน์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา ภักดีกิจ

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (วิทยาเขตบางนา) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

อย่างไรก็ตามต้องยอมรับว่า แม้สินทรัพย์ดิจิทัลและการประกอบสินทรัพย์ดิจิทัลในต่างประเทศจะเกิดขึ้นมานานแล้วไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฯลฯ แต่สำหรับประเทศไทยนั้นยังคงเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับประชาชนทั่วไป หรือแม้กระทั่งผู้ถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล และผู้ลงทุนสินทรัพย์ดิจิทัลเองยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการและการดำเนินการของสินทรัพย์ดิจิทัล ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนและความเสียหายต่อทรัพย์สินส่วนบุคคล และอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเงินและเศรษฐกิจได้ ซึ่งจากการศึกษาผู้ศึกษาเห็นว่ากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายภาษีสินทรัพย์ดิจิทัล และกฎหมายบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัลยังขาดความชัดเจนในบางประเด็น จึงก่อให้เกิดประเด็นปัญหาต่างๆ ดังนี้

ประเด็นปัญหาที่หนึ่ง ปัญหาความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเมื่อสินทรัพย์ดิจิทัลถูกโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ การทำธุรกรรมเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นการทำกิจกรรมใดๆ ที่จะต้องอาศัยเทคโนโลยี หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ใด ๆ โดยไม่จำเป็นต้องผ่านตัวกลาง รัฐจึงไม่สามารถตรวจสอบการโอนหรือชำระราคาได้อย่างการโอนเงินผ่านระบบธนาคารปกติ เมื่อรัฐตรวจสอบไม่ได้ย่อมเปิดโอกาสให้มีการหลอกลวงได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นหลอกลให้ร่วมลงทุนในคริปโทเคอร์เรนซี แคร่ลูกโซ่ หรืออาจเกิดการโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งปัญหาดังกล่าวอาจนำมาสู่ความเสียหายต่อนักลงทุนดังกรณีศึกษาการถูกโจรกรรมของเว็บไซต์ Coincheck ศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล (Exchange) สัญชาติญี่ปุ่น ซึ่งถูกโจรกรรมเหรียญสกุลเงิน NEM ความเสียหายคิดเป็นมูลค่ากว่า 532,000,000 ดอลลาร์สหรัฐ ดังนั้น กฎหมายจึงควรบัญญัติมาตรการในการป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับสินทรัพย์ดิจิทัลให้มีความครอบคลุม และชัดเจนเพียงพอที่จะป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามมาตรา 30 แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 กำหนดเพียงหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ไว้ว่า ต้องมีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอ มีความปลอดภัยของทรัพย์สินของลูกค้ำ มีการรักษาความปลอดภัยจากโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ แต่กลับมิได้บัญญัติถึงความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่นักลงทุนที่ทำการซื้อขายผ่านผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลในตลาดรอง เช่น เว็บไซต์ของศูนย์ซื้อขายสินทรัพย์ดิจิทัล(Exchange) ถูกโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และมีได้บัญญัติถึงการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ จึงเกิดปัญหาที่ว่า เมื่อเกิดการโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ทำให้สินทรัพย์ดิจิทัลของนักลงทุนสูญหายหรือเสียหาย ใครจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ และจะต้องรับผิดชอบหรือไม่ อย่างไร หรือควรมีมาตรการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างไร

ประเด็นปัญหาที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลยังขาดความชัดเจนแน่นอน ระบบภาษีอากรที่ดีต้องเป็นระบบที่มีความเป็นธรรมและมีความแน่นอน กล่าวคือ จะต้องเป็นระบบภาษีอากรที่ผู้เสียภาษีอากรทุกคนต้องเสียภาษีอากรคนละเท่าๆ กัน และภาษีอากรที่เรียกเก็บนั้นควร

จะต้องมีความชัดเจนในแง่ของบุคคล ผู้เสียหาย ฐานที่จะนำมาใช้คิดคำนวณภาษี อัตราภาษีที่เกี่ยวข้อง กำหนดเวลาที่จะต้องเสียภาษี และ วิธีการชำระภาษี หากระบบการภาษีอากรใดที่ปราศจากความแน่นอน ย่อมจะเป็นช่องทางชักนำไปสู่การทุจริตของเจ้าหน้าที่ และก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมระหว่างผู้เสียภาษี อากรได้ เช่น ผู้เสียภาษีรายที่สภาพเหมือนกันอาจเสียภาษีไม่เท่ากัน ทั้งนี้แม้ไม่มีการทุจริตเกิดขึ้นแต่ เจ้าหน้าที่อาจใช้วิจารณ์ฐานที่แตกต่างกันตีความกฎหมายดังกล่าวแตกต่างกันเป็นต้น ซึ่งเมื่อพิจารณาตาม มาตรา 3 แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 ที่กำหนดว่าเงินส่วน แบ่งกำไร หรือผลประโยชน์อื่นใดที่ได้จากการถือครองโทเคนดิจิทัลเป็นเงินได้พึงประเมินประเภทหนึ่ง ที่ต้องนำมาคำนวณรวมเพื่อเสียภาษี เห็นได้ว่าการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บภาษีเช่นนี้เป็นการกำหนด ไว้เพียงกรอบใหญ่ในการจัดเก็บภาษีจากธุรกรรมสินทรัพย์ดิจิทัลเท่านั้น แต่ไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนถึง รายละเอียดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการคิดต้นทุน จุดที่เกิดความรับผิดชอบภาษี รวมถึงแนวทางการคำนวณ ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ดังนั้น ย่อมเกิดปัญหาว่าในการคำนวณผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อชำระภาษีจะมีแนวทางการคำนวณอย่างไร การคิดคำนวณต้องอ้างอิงจากต้นทุนอะไร ซึ่งส่งผลให้ระบบการจัดเก็บภาษีขาด ประสิทธิภาพไม่มีความแน่นอนและความเป็นธรรม

ประเด็นปัญหาที่สาม ปัญหาการยึดหรืออายัดสินทรัพย์ดิจิทัล การบังคับคดีที่มีประสิทธิภาพจะต้อง มีความยุติธรรม รวดเร็ว และสะดวก กล่าวคือ ทุกประเทศจะต้องบัญญัติกฎหมายของตนให้เกิดความ ยุติธรรมทั้งต่อตัวเจ้าหน้าที่และลูกหนี้ตามคำพิพากษา ไม่ทำให้ผู้ชนะคดีได้รับชำระหนี้ล่าช้าและทำให้ผู้แพ้คดี เสียดอกเบี้ยและค่าใช้จ่ายสูงขึ้น และการบังคับคดีต้องเป็นไปโดยสะดวกเพื่อป้องกันมิให้มีการบังคับคดี กันเองซึ่งจะทำให้ไม่เกิดความสงบเรียบร้อยในบ้านเมือง ดังนั้น หากกฎหมายไม่ได้บัญญัติให้ชัดเจนถึงแนว ทางการบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัล ว่าสินทรัพย์ดิจิทัลสามารถบังคับคดีได้หรือไม่ และมีวิธีการยึดหรืออายัด สินทรัพย์ดิจิทัลอย่างไร ย่อมทำให้การบังคับคดีล่าช้า และไม่เกิดความยุติธรรมและความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ ตามคำพิพากษา ส่งผลให้การบังคับคดีขาดประสิทธิภาพ เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาไม่ได้รับความเป็นธรรมใน การรับชำระหนี้ ในกรณีที่มิคดีพิพาททางแพ่งเกิดขึ้นและศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้โจทก์ชนะคดี โจทก์ ในฐานะเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาจึงต้องทำการบังคับคดีกับทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อนำเงินมา ชำระหนี้ให้แก่ตนเองต่อไป ปัญหาคือโทเคนดิจิทัลถือเป็นทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทำการยึดและนำ ขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระหนี้ให้แก่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาได้หรือไม่ ซึ่งการบังคับคดีนั้นโจทก์ไม่ สามารถบังคับคดีได้ด้วยตนเองแต่เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดี ตามมาตรา 296 แห่งประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กำหนดว่า เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลกำหนดให้ชำระเงินให้เจ้า พนักงานบังคับคดีมีอำนาจยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อสินทรัพย์ดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นคริปโท เคอร์เรนซี หรือโทเคนดิจิทัลเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง แต่มีราคาและอาจถือเอาได้ จึงถือเป็นทรัพย์สินที่เจ้า พนักงานบังคับคดีสามารถยึดได้ แต่ปรากฏว่าการยึดทรัพย์สินตามมาตรา 303 ถึงมาตรา 315 แห่งประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกลับมิได้บัญญัติถึงการยึดสินทรัพย์ดิจิทัลไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น จึงเกิดปัญหาที่ว่าสินทรัพย์ดิจิทัลซึ่งเป็นทรัพย์สินที่โดยสภาพแล้วมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกับสังหาริมทรัพย์ชนิดอื่น ๆ จะมีวิธีการยึดหรืออายัดอย่างไร ซึ่งจากการศึกษาพบว่าสินทรัพย์ดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นคริปโทเคอร์เรนซี หรือโทเคนดิจิทัลเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่สามารถถูกบังคับคดีโดยการยึดหรืออายัดได้ เพียงแต่ต้องกำหนดวิธีการยึดให้ชัดเจน เนื่องจากโทเคนดิจิทัลเป็นทรัพย์สินที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกับทรัพย์สินชนิดอื่นๆ มีความเสี่ยงในการผันผวนของราคา และสามารถเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและตลอดเวลา หากไม่กำหนดไว้ให้ชัดเจน อาจทำให้เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาเสียโอกาสที่จะได้รับการชำระหนี้ และส่งผลให้การบังคับคดีล่าช้า และไม่เกิดความยุติธรรมและความสะดวกแก่คู่ความ

ประเด็นปัญหาที่สี่ ปัญหาการจำหน่ายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้ทำการยึดหรืออายัดไว้ สำหรับประเด็นปัญหานี้เป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมาจากปัญหาการยึดหรืออายัดสินทรัพย์ดิจิทัล กล่าวคือ หากเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ทำการยึดหรืออายัดสินทรัพย์ดิจิทัลของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้แล้ว การจำหน่ายสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวโดยการนำมาขายทอดตลาดเพื่อนำเงินชำระหนี้ให้แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้นจะประเมินมูลค่าของสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างไร รวมถึงมีหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการในการขายทอดตลาดสินทรัพย์ดิจิทัลนั้นอย่างไร ซึ่งเมื่อพิจารณาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา 331 วรรคหนึ่ง กำหนดว่าเมื่อได้ยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องแล้วไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎกระทรวงหรือตามที่ศาลมีคำสั่ง หรือขายโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และตามมาตรา 332 วรรคหนึ่ง กำหนดว่า ในกรณีที่ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องที่จะขายหรือจำหน่ายมีสภาพเป็นของสดของเสียได้ หรือฉ่ำหน่วงช้าไว้จะเป็นการเสี่ยงความเสียหาย หรือค่าใช้จ่ายจะเกินส่วนแห่งค่าของทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้องนั้น ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายหรือจำหน่ายได้ทันทีโดยวิธีขายทอดตลาดหรือวิธีอื่นที่สมควร ซึ่งจากการศึกษาพบว่าการบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัล เจ้าพนักงานบังคับคดีจะทำการบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัล โดยถือว่าเป็นทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์ และนำวิธีการและขั้นตอนของการบังคับคดีสังหาริมทรัพย์มาใช้ในการบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัลโดยอนุโลม ซึ่งวิธีการบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัลดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสภาพของทรัพย์สินทำให้การบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัลที่ยึดโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการบังคับคดีที่ต้องรวดเร็วและเป็นธรรมกับผู้มีส่วนได้เสียในคดี

จากการศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมาย แนวคิด ทฤษฎี กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลและการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ รวมถึงกรณีศึกษาที่เกิดขึ้นจริงซึ่งเกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลและการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล ผู้ศึกษาพบว่ามีมาตรการทางกฎหมายที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล การจัดเก็บภาษี

สินทรัพย์ดิจิทัล และการบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัล เพื่อรับรองสิทธิให้แก่ผู้ถือครองสินทรัพย์ดิจิทัล ดังนั้น ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวทางที่จะนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขในแต่ละประเด็นปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลเมื่อสินทรัพย์ดิจิทัลถูกโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 30 (3) แห่งพระราชกำหนดการประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล พ.ศ.2561 โดยต้องบัญญัติให้ชัดเจนถึงรายละเอียดของนโยบายและขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยจากการโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมถึงต้องจัดให้มีขั้นตอนการประเมินสถานการณ์และขั้นตอนการแก้ไขความเสี่ยงที่เกิดจากการโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ต้องมีการควบคุมและรักษาข้อมูลของนักลงทุนให้มีความเป็นส่วนตัว โดยต้องไม่แบ่งปันข้อมูลของบัญชีอิเล็กทรอนิกส์หรือข้อมูลทางการเงินอื่นใดแก่บุคคลที่สาม หรือถ้ามีการรั่วไหลของข้อมูลใดๆ หรือเป็นที่น่าสงสัยว่าข้อมูลจะรั่วไหล ต้องรีบรายงานให้คณะกรรมการ ก.ล.ต. และนักลงทุนทราบโดยเร็ว หรือต้องทำการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นกับข้อมูลใดๆ ของนักลงทุนโดยเร็ว และต้องแจ้งผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาลงคณะกรรมการ ก.ล.ต. และนักลงทุนทราบเป็นระยะจนกว่าจะทำการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจนเสร็จ การ และควรบัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัลในกรณีที่ความเสียหายในสินทรัพย์ดิจิทัลเกิดจากการโจรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเหตุอื่นใด

2. ปัญหาเกี่ยวกับแนวทางการจัดเก็บภาษีสินทรัพย์ดิจิทัลยังขาดความชัดเจนแน่นอน ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 3 แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2561 โดยกำหนดให้การคิดคำนวณต้นทุนให้อ้างอิงจากมูลค่าตามราคาตลาดของคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัล ณ วันที่ได้รับมา และเห็นควรให้บัญญัติกฎหมายเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิธีการคำนวณผลประโยชน์ที่ได้รับจากการโอนคริปโทเคอร์เรนซี หรือโทเคนดิจิทัล

3. ปัญหาการยึดหรืออายัดสินทรัพย์ดิจิทัล ผู้ศึกษาขอเสนอแนะโดยเห็นควรให้เพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยต้องบัญญัติถึงรายละเอียด ขั้นตอนและวิธีการยึดสินทรัพย์ดิจิทัลไว้ให้ชัดเจน เช่น “มาตรา... การยึดสินทรัพย์ดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นคริปโทเคอร์เรนซี หรือโทเคนดิจิทัล ให้เจ้าพนักงานบังคับคดียึดไปรษณีย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา และใช้ไปรษณีย์นั้นโอนสินทรัพย์ดิจิทัลเข้าไปที่วอลเล็ตอิเล็กทรอนิกส์ของศาลหรือที่ถูกควบคุมโดยรัฐบาล โดยต้องทำให้ไปรษณีย์ของสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะถูกยึดนั้นถูกจัดเก็บอย่างปลอดภัย และควบคุมให้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบังคับคดีเท่านั้นที่จะสามารถเข้าถึงไปรษณีย์ดังกล่าว” นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนะว่าวอลเล็ตอิเล็กทรอนิกส์ของรัฐดังกล่าวไม่ควรจะเป็นวอลเล็ตที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มิเช่นนั้นสินทรัพย์ดิจิทัลที่ถูกยึดจะมีโอกาสที่จะถูกบุคคลภายนอกโจรกรรมได้ จนก่อให้เกิดความเสียหายเหมือนอย่างกรณีศึกษาของเว็บไซค์ Coincheck ดังที่ได้กล่าวมาแล้วได้

4. ปัญหาการจำหน่ายสินทรัพย์ดิจิทัลที่ได้ทำการยึดหรืออายัดไว้ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้มีการตรากฎหมายกำหนดสถานะของสินทรัพย์ดิจิทัลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งไว้อย่างชัดเจน รวมถึงการกำหนดหลักการ วิธีการ ขั้นตอนการบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัลไว้โดยเฉพาะเพื่อให้การบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัลเป็นไปโดยชัดเจน ชอบด้วยกฎหมาย และทำให้การบังคับคดีสินทรัพย์ดิจิทัลตามคำพิพากษาของศาลเกิดความเป็นธรรม รวดเร็ว สะดวก และตรวจสอบได้ เช่น “มาตรา... ในกรณีสินทรัพย์ดิจิทัลไม่ว่าจะเป็นคริปโทเคอร์เรนซีหรือโทเคนดิจิทัลที่จะขายหรือจำหน่าย ซึ่งโดยสภาพแล้วเป็นทรัพย์สินที่มีความเสี่ยงในการผันผวนของราคาและสามารถเปลี่ยนแปลงอย่างได้อย่างรวดเร็ว ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีขายหรือจำหน่ายโดยทันทีด้วยวิธีการขายทอดตลาด ซึ่งต้องมีการกำหนดขั้นตอนและรายละเอียดของการจำหน่าย ดังนี้

- (1) รายการสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะมีการขายทอดตลาด
- (2) คุณสมบัติของผู้เข้าประมูลและขั้นตอนการลงทะเบียนก่อนการขายทอดตลาด
- (3) การขายทอดตลาดต้องกระทำโดยผ่านการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสินทรัพย์ดิจิทัล
- (4) วันและเวลาของการขายทอดตลาด
- (5) ราคาขั้นต่ำ (Reserve Price) ของสินทรัพย์ดิจิทัลที่จะมีการขายทอดตลาด โดยต้องขายให้ได้ราคาที่สูงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้บนราคาตลาด ณ เวลาที่ขาย
- (6) ขั้นตอนการโอนสินทรัพย์ดิจิทัลไปยังผู้ซื้อทรัพย์สิน”

เอกสารอ้างอิง

ธรรมรักษ์ หมีนจักร และคนอื่นๆ. **FOCUSED AND QUICK (FAQ) Issue 126 DIGITAL CURRENCY SERIES VOL.2: CRYPTOCURRENCIES AND FRIENDS : นวัตกรรม พัฒนาการ ความเสี่ยง และการกำกับดูแล** [Online]. Available URL: https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_126.pdf, 2019 (มิถุนายน, 15).

ณรัช โพธิ์พัฒนชัย. **การประกอบธุรกิจสินทรัพย์ดิจิทัล** [Online]. Available URL: http://lawdrafter.blogspot.com/2018/03/blog-post_23.html, 2019 (มีนาคม 25).